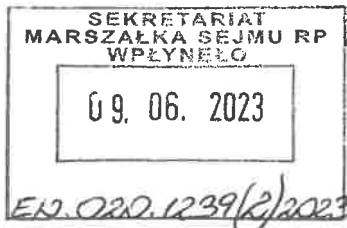

**RADA GŁÓWNA
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
PRZEWODNICZĄCY**

Warszawa, 7 czerwca 2023 r.

BM-WOG.002.70.2023.2

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na pismo z dnia 1 czerwca 2023 r. nr SPS-WP.020.129.9.2023, przekazuję Uchwałę Nr 73/2023 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 czerwca 2023 r. dotyczącą poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela, ustawy o instytutach badawczych, ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3302 z dn. 19.05.2023 r.).

Z wyrazami szacunku

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-WP.020.129.13.2023
Data wpływu 09.06.2023

Prof. Marcin Pałys

Uchwała Nr 73/2023
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 7 czerwca 2023 r.

dotycząca poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela, ustawy o instytutach badawczych, ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw

(druk sejmowy nr 3302 z dn. 19.05.2023 r.)

Po rozpatrzeniu, na wniosek Marszałka Sejmu z dnia 1 czerwca 2023 r. (pismo SPS-WP.020.129.9.2023), projektu w/w ustawy, stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742), Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego negatywnie opiniuje przedstawione poniżej przepisy projektu ustawy, formułując jednocześnie uwagi i komentarze. Uwagi Rady Głównej do ww. projektu ustawy ograniczają się do ważniejszych przepisów będących przedmiotem projektowanych zmian w zakresie dotyczącym nauki i szkolnictwa wyższego oraz instytutów badawczych.

1. Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu przez grupę 43 posłów na Sejm RP Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość na podstawie art. 118 Konstytucji RP. W stosunku do projektu nie przeprowadzono konsultacji.
2. Projektowana ustawa zamierza wprowadzić zmiany w ustawie Karta nauczyciela oraz 14 innych ustawach, a zakres tych zmian merytorycznych jest bardzo szeroki – Rada Główna krytycznie ocenia proponowane rozwiązanie, dotyczące wielu innych i odległych od Karty Nauczyciela obszarów regulacji. Wiele z tych obszarów zmian, które wyraża konglomerat pojęcia „innych ustaw” powinno być przedmiotem odrębnej, samodzielnej regulacji. W uzasadnieniu tej opinii Rada Główna wskazuje, że przedłożony projekt zmian pakietu ustaw w sposób rażąco narusza obowiązujące w Polsce zasady techniki prawodawczej, stanowiące załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie Zasad techniki prawodawczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 283). Przepis § 92. ZTP stanowi, że „1. *Jedną ustawą zmieniającą obejmuje się tylko jedną ustawę.* 2. *Odstąpienie od zasady wyrażonej w ust. 1 jest dopuszczalne tylko w przypadku, gdy między zmienianymi ustawami występują niewątpliwe związki tematyczne lub do zrealizowania zamysłu prawodawcy jest niezbędne jednoczesne dokonanie zmian w kilku ustawach.*”
3. W zakresie dotyczącym nauki i szkolnictwa wyższego *projekt ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela, ustawy o instytutach badawczych, ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw* oprócz zmian o charakterze technicznym i doprecyzującym określone regulacje, zawiera także istotne zmiany w istniejącym stanie prawnym. Wyżej wymieniony projekt ustawy wprowadza zmiany w następujących ustawach dotyczących systemu nauki i szkolnictwa w Polsce:
 - ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 498), zwanej dalej „ustawą o instytutach badawczych” (art. 5 proj. ustawy),

- ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.) (art. 9 proj. ustawy),
 - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) (art. 10 proj. ustawy),
 - ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. z 2020 r. poz. 2098 (art. 11 proj. ustawy),
 - ustawa z dnia 7 października 2022 r. o Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego (Dz. U. poz. 2463) (art. 14 proj. ustawy).
4. W ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.) zakłada się wydłużenie do dnia 31 grudnia 2024 r. termin, po upływie którego przewody doktorskie wszczęte najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2019 r. umarza się albo zamyka (art. 179 w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) *przewody doktorskie niezakończone do dnia 31 grudnia 2024 r.*”). Jeśli taka zmiana jest zdaniem wnioskodawców niezbędna, to Rada Główna proponuje także konsekwentną zmianę art. 279 ust. 1 i 2 w ustawie Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: *art. 279 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie: „1. Studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do dnia 30 września 2024 r. 2. Nadzór merytoryczny nad studiami doktoranckimi, o którym mowa w art. 195 ust. 7 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3, prowadzonymi w uczelniach sprawują: 1) do dnia 30 września 2019 r. - rady jednostek organizacyjnych uczelni; 2) od dnia 1 października 2019 r. do dnia 30 września 2024 r. - podmioty wskazane w statutach uczelni.”*
 5. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (PSWiN, Dz. U. z 2023 r. poz. 742) (PSWiN) w art. 6 ust. 2 i 3 wprowadza się zmianę w art. 6 ust. 2 i 3: (w art. 6 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie: („2. *Polityka naukowa państwa jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki i podlega aktualizacji co 5 lat.*; 3. *Realizacja polityki naukowej państwa podlega ewaluacji co 5 lat.*”). Jest to zmiana niezrozumiała. Dotychczasowe rozwiązanie („nie rzadziej niż raz na 5 lat”) jest właściwe i elastyczne, ponieważ pozwala na reagowanie na zmiany w świecie nauki, kształcenia i w otoczeniu gospodarczym. Projektowana zmiana okresu ewaluacji PNP - „raz na 5 lat” jest gorsze od obecnie obowiązującego, oznacza bowiem nieuzasadnione usztywnienie - taki przepis Rada Główna opiniuje **negatywnie**.
 6. W ustawie PSWiN w art. 53 ust. 4 pkt 2 zaproponowano zmianę, która obniża wymogi, jakie musi spełnić uczelnia, żeby uzyskać pozwolenia na utworzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela. Artykuł 10 pkt 3 podp. a) ww. proj. ustawy znosi wymóg posiadania co najmniej kategorii B w przypadku kształcenia nauczycieli. Jest to obniżanie wymagań jakościowych poziomu kształcenia nauczycieli, niezrozumiałe i niebezpieczne w kontekście równoczesnego wprowadzania przepisów ułatwiających odpływ kwalifikowanych kadr poprzez umożliwienie wcześniejszego

przejścia na emeryturę nauczycieli. Projektowaną zmianę Rada Główna opiniuje **negatywnie**.

7. W ustawie PSWiN w art. 53 ust. 6 wprowadzono zmianę, która obniża wymogi, jakie musi spełnić uczelnia, żeby uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na kierunkach lekarskim lub lekarsko-dentystycznym (art. 10 pkt 3 podp. c) ww. proj. Ustawy). Rada Główna uważa, że ta zmiana jest pozbawiona właściwego merytorycznie uzasadnienia, jest **niewłaściwa i niebezpieczna** – posiadanie przez uczelnię lub inny podmiot systemu nauki i szkolnictwa wyższego kategorii A lub A+ w trzech dyscyplinach, które mogą nie mieć nic wspólnego z medycyną (np. 3 dyscypliny artystyczne lub humanistyczne), nie powinno, a nawet nie może stwarzać możliwości prowadzenia studiów lekarskich, bez zagwarantowania posiadania właściwego potencjału oraz zaplecza naukowego i dydaktycznego. Podobnie, całkowicie nieuzasadnione jest wprowadzanie w projekcie ustawy kryterium zatrudnienia „*co najmniej 12 nauczycieli akademickich prowadzących działalność naukową w dyscyplinie nauki medyczne lub dyscyplinie nauki o zdrowiu*” na dzień składania wniosku – spełnienie takiego kryterium w jednym dniu nie świadczy o posiadaniu potencjału niezbędnego do kształcenia na kierunku lekarskim lub lekarsko-dentystycznym.
8. W ustawie PSWiN w art. 340 ust. 4 wprowadzono zmianę wydłużającą kadencję członków Komitetu Polityki Naukowej z 2 do 5 lat (art. 10 pkt 14 w projekcie ustawy). Zdaniem Rady Głównej zmiana jest nieuzasadniona – dotychczasowe rozwiązanie (2-letnia kadencja z możliwością kontynuacji przez dwie kadencje) pozostawiała możliwość pełnienia funkcji członka KPN przez 4 lata i jest rozwiązaniem właściwym.
9. Proponowany termin wejścia w życie zmian dotyczących studiów na kierunku lekarskim (art. 31 pkt 1 ww. proj. ustawy) jest, zdaniem Rady Głównej, zupełnie nieuzasadniony, ponieważ w dniu złożenia wniosku do Marszałka Sejmu (19.05.2023 r.) proces rekrutacyjny na studia medyczne już się rozpoczął, a przygotowanie studiów lekarskich w podmiotach, które do tej pory nie kwalifikowały się do ich prowadzenia powinien odbywać się z wystarczającym wyprzedzeniem umożliwiającym staranne przygotowanie.
10. Zmiana przepisu art. 80 ust. 3 w ustawie PSWiN wprowadza możliwość waloryzacji opłat za studia. W tym ust. pierwsze otrzymuje brzmienie: „*Do czasu ukończenia studiów przez osoby przyjęte na studia na dany rok akademicki uczelnia nie może wprowadzić dla nich nowych opłat, a zwiększenia wysokości opłat, o których mowa w ust. 2, może dokonać raz w roku akademickim i nie więcej niż o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim roku kalendarzowym, ogłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461).*” W warunkach wysokiej inflacji i narastających na przestrzeni ostatnich lat kosztach kształcenia ponoszonych przez uczelnie, ta zmiana jest uzasadniona. Rada Główna pozytywnie opiniuje zamierzenia uregulowania na poziomie ustawy maksymalnej wysokości dochodu na osobę w rodzinie studenta, która

uprawnia do ubiegania się o stypendium socjalne (i odejście od dotychczasowej regulacji w tym zakresie). Równocześnie podkreśla, że szczegółowe rozwiązanie powinno być przedmiotem dyskusji Ministerstwa z Parlamentem Studentów RP. Przedmiotem ustaleń powinny być także kwestie możliwości zmian wysokości czesnego za studia w ciągu roku akademickiego.

11. W przepisie art. 182 ust. 4 ustawy PSWiN proponuje się zmianę, która zawęży dotychczasową możliwość nieograniczonego i nieodpłatnego wszczynania procedury awansu naukowego w dowolnym podmiocie doktoryzującym jedynie do podmiotu prowadzącego szkołę doktorską, w ramach której ukończono kształcenie (art. 10 pkt 12 w projekcie ustawy). Znowelizowany art. 182 ust. 4 ma otrzymać następujące brzmienie: *„Opłaty nie pobiera się w uczelni, instytucie PAN, instytucie badawczym lub instytucie międzynarodowym od osoby ubiegającej się o stopień doktora, która złożyła rozprawę doktorską przygotowaną w ramach kształcenia w szkole doktorskiej prowadzonej: 1) przez ten podmiot albo 2) przez ten podmiot wspólnie z innym podmiotem albo z innymi podmiotami, na podstawie art. 198 ust. 5”*. Zmiana ta może uniemożliwić lub ograniczyć (w uzasadnionych przypadkach może nastąpić zwolnienie z opłaty w całości lub w części art. 182 ust. 5 ustawy PSWiN) w niektórych przypadkach nieodpłatne uzyskanie stopnia doktora. Proponowana zmiana nie wydaje się zatem być rozwiązaniem zasadnym. W przypadku przyjęcia art. 182 ust. 4 ustawy PSWiN o zmienionej treści uzasadnione byłoby uzupełnienie tej regulacji przez wskazanie podmiotu, który byłby zobowiązany do poniesienia kosztów procedury awansowej.
12. W przepisie art. 204 ust. 1 ustawy PSWiN wprowadza się obowiązek dołączenia do rozprawy doktorskiej składanej na zakończenie kształcenia w szkole doktorskiej pozytywnej opinii promotora lub promotorów (art. 10 pkt 13 ww. proj. ustawy). Zakłada się, że zarówno rozprawa doktorska, jak i opinia promotora (promotorów) składane wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora powinny być tożsame z tymi złożonymi w ramach ukończenia kształcenia w szkole doktorskiej, jeśli proces odbywa się w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską. Z uwagi na formalne rozdzielenie ukończenia kształcenia w szkole doktorskiej od procedury nadania stopnia doktora, rozwiązaniem bardziej odpowiednim i przystającym do specyfiki tego procesu jest pozostawienie możliwości modyfikacji rozprawy doktorskiej od chwili ukończenia szkoły doktorskiej do wszczęcia postępowania awansu naukowego.
13. W ustawie PSWiN wprowadza się możliwość przyznawania stypendium z inicjatywy własnej ministra studentom wykazującym się znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi związanymi ze studiami, lub znaczącymi osiągnięciami sportowymi. (art. 359 ust. 2 otrzymuje brzmienie: *„2. Stypendium przyznaje minister z inicjatywy własnej lub na wniosek rektora*, a art. 360 w ust. 4: *„Stypendium przyznaje minister z inicjatywy własnej lub na wniosek”*). Zdaniem Rady Głównej przyznanie ministrowi możliwości przyznawania, bez wniosku uczelni (a w praktyce z pominięciem uczelni), studentowi stypendium za znaczące osiągnięcia naukowe lub artystyczne związane ze studiami nie znajduje uzasadnienia. W uzasadnieniu projektu ustawy nie wskazano argumentów świadczących o tym, że dotychczasowe rozwiązanie jest niewłaściwe. Jeżeli

krąg kompetentnych podmiotów do wnioskowania o takie stypendium jest niewystarczający, to właściwym byłoby rozszerzenie listy podmiotów w ust. 4. Rada Główna uważa, że dotychczasowa regulacja w tym zakresie jest właściwa ponieważ pozwala na stosowanie w ramach uczelni przejrzystych i spójnych zasad wnioskowania o takie wyróżnienie. Motywacja proponowanej zmiany jest niejasna i dyskusyjna.

14. Zmiany zaproponowane w art. 11 projektu ustawy (w zakresie art. 14 ust. 3 i art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz) dotyczą zmiany (wydłużenia) terminów składania poszczególnych dokumentów (roczne sprawozdanie z działalności) przez instytuty sieci i Centrum Łukasiewicz w celu zatwierdzenia przez podmioty nadzorujące. Rada Główna ocenia proponowaną zmianę **pozytywnie**. Równocześnie podkreśla, że zmiany w projekcie ustawy dotyczące instytutów badawczych (ustawa z dnia 30.04.2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 498) **nie uwzględniają** uwag sformułowanych przez Radę w jej uchwale nr 61/2023. Nie powtarzając wcześniejszych argumentów, Rada Główna akcentuje szczególnie kwalifikacje formalne, naukowe, badawcze, jakie powinien posiadać dyrektor instytutu, podkreśla znaczenie konkursowego trybu jego wyboru oraz powoływanie zastępcy dyrektora, a także wskazuje na niezbędny zakres autonomii, jaką powinien posiadać instytut jako jednostka naukowa. Są to, w opinii Rady Głównej fundamenty, w oparciu o jakie powinien funkcjonować każdy instytut naukowy. Proponowane zmiany w projekcie ustawy takich warunków nie spełniają.
15. Rada Główna uważa, że zgodnie z intencją ustawodawcy regulacje wyrażone w art. 30 projektu ustawy o zmianie formalnego statusu i nazw trzech uczelni – w Bielsku-Białej, Radomiu i Siedlcach powinny być przedmiotem odrębnych i samodzielnych ustaw. Takich ustaw wymaga istota i misja każdego uniwersytetu.

Podsumowanie

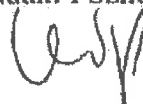
Zasadnicze argumenty krytycznej opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego wiążą się zarówno z zawartością merytoryczną projektu ustawy jak i zastosowanej formuły inicjatywy poselskiej. Formuła ta narusza, z jednej strony, obowiązujące zasady techniki prawodawczej, a z drugiej – poprzez brak konsultacji społecznej nad istotnym i szerokim obszarem legislacji budzi uzasadniony sprzeciw społeczny. Rada Główna nie odmawia grupie posłów konstytucyjnego prawa inicjatywy ustawodawczej. Wprost przeciwnie – takie prawo uważa za ważny element systemu tworzenia prawa w Polsce. Rada uważa jednak, że tak rozległy w swych konsekwencjach projekt wymaga koordynacji z urzędem ministra odpowiedzialnego za stan edukacji w Polsce, wymaga pogłębionego dialogu wszystkich stron, w tym instytucji dialogu społecznego i wysłuchania publicznego w procesie legislacyjnym. Takiej koordynacji – współdziałania władzy publicznej w odniesieniu do opiniowanego projektu zmian ustaw – nie było, a jest to konstytucyjny obowiązek organów państwa i instytucji publicznych.

W związku z powyższym Rada apeluje o wstrzymanie prac legislacyjnych dotyczących zgłoszonego projektu zmian pakietu ustaw, w tym ustawy Karta nauczyciela i zastępciniec nieskoordynowanych i nieoczekiwanych inicjatyw poselskich przez rzeczywisty dialog społeczny wszystkich stron. Podkreślony dialog i potrzeba poważnej debaty społecznej mogą pozwolić na

przygotowanie ustawy Karta nauczyciela, ustawy o instytutach badawczych, ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, w formie spełniającej oczekiwania państwa, jego organów oraz wszystkich środowisk, których ten projekt dotyczy. Współdziałania i rzeczywistego wysłuchania publicznego, wysłuchania głosu ponad 500.000 grupy pracowników oświaty i wychowania wymaga nowoczesny system edukacji, będący zasadniczą płaszczyzną rozwoju kraju w długim okresie.

Uchwałę otrzymują Marszałek Sejmu, Minister Edukacji i Nauki oraz Minister Zdrowia.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys

Uchwała Nr 61/2023
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 4 kwietnia 2023 r.

w sprawie opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: Rada) w ślad za przeprowadzoną debatą na temat funkcjonowania instytutów badawczych opiniuje na wniosek ministra Wojciecha Murdzka projekt nowelizacji ustawy (dalej: projekt) z dnia 7 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o instytutach badawczych (dalej: ustawy) i przedstawia następujące stanowisko.

1. Rada zwraca uwagę, iż projekt ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych wiele by zyskał, gdyby jego kształt i zawartość były skonsultowane w środowisku instytutów badawczych.
2. Rada pozytywnie ocenia uznanie dla roli instytutów badawczych w rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki, jak również wprowadzenie przepisu, który daje możliwość zlecania instytutom badawczym przez ministrów nadzorujących zadań z zakresu administracji rządowej w sytuacji, gdy nie ma konieczności realizowania ich w sposób ciągły, zaś potrzeba ich wykonania wynika z dokumentów i programów przyjętych przez Radę Ministrów lub ministra nadzorującego. Słusznie wskazano przy tym, że w przypadku powierzenia instytutowi badawczemu takich zadań środki na ich realizację zapewni odpowiednio Rada Ministrów albo minister nadzorujący. Zdaniem Rady, należałoby przepis sformułować w taki sposób, by jednoznacznie z niego wynikało, że do powierzania takich zadań i przekazywania na nie środków nie ma obowiązku stosowania prawa zamówień publicznych.
3. **Art. 17 ust. 5a** dotyczy zasad funkcjonowania spółki kapitałowej utworzonej przez instytut w celu realizacji przedsięwzięć z zakresu infrastruktury badawczej lub zarządzania nią. Rada uważa, że obowiązek zasięgnięcia opinii ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przez ministra nadzorującego jest nadmiarowy w sytuacji, gdy inwestycje są realizowane bez zaangażowania środków MEiN. Rada Główna proponuje w takich przypadkach zastąpić zasięgnięcie opinii ministra nauki i szkolnictwa wyższego – obowiązkiem poinformowania go o inwestycjach.
4. Zmiana **art. 24 ust. 6 pkt 1** dotyczy kwalifikacji, jakie powinien posiadać dyrektor instytutu badawczego. W projekcie proponuje się, aby kandydat na to stanowisko legitymował się co najmniej tytułem zawodowym magistra, magistra inżyniera albo równorzędnym zamiast wymaganego obecnie stopnia naukowego doktora. Rada Główna negatywnie opiniuje tę

zmianę. Do obowiązków dyrektora instytutu badawczego, zgodnie z proponowaną zmianą w art. 24 ust. 1 ustawy, należy ustalanie planów tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych oraz przyjęcie odpowiedzialności za wyniki działalności naukowej, dlatego właściwe jest wymaganie od osoby pełniącej tę funkcję przynajmniej stopnia naukowego doktora, potwierdzającego znajomość praktyk i procedur badawczych. Podobne przepisy znajdują się w ustawach dotyczących innych jednostek prowadzących badania:

- Dyrektorem instytutu Sieci Łukasiewicz może być osoba, która posiada co najmniej stopień doktora – art. 23 ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. z 2020 r., poz. 2098, t.j.);
- Rektorem szkoły wyższej może być osoba, która posiada co najmniej stopień doktora – art. 24 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., poz. 574, t.j.);
- Dyrektorem instytutu Polskiej Akademii Nauk może zostać osoba, która posiada co najmniej stopień naukowy doktora – art. 53 ustawy o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020, poz. 1796, t.j.).

Rada proponuje nadanie następującego brzmienia art. 24 w ust. 6 pkt 1 ustawy:

„1) posiada co najmniej stopień naukowy doktora oraz co najmniej 5-letni staż pracy na stanowiskach kierowniczych;”

Rada uważa też, że powołanie dyrektora powinno być poprzedzone konkursem: minister nadzorujący powołuje dyrektora na okres 4 lat spośród kandydatów przedstawionych przez komisję konkursową, która przedkłada ministrowi listę kandydatów spełniających wymagania konkursowe wraz z informacją o wynikach uzyskanych przez kandydatów w konkursie.

5. Zgodnie z proponowaną zmianą w **art. 27 ust. 1**, zastępców dyrektora powołuje i odwołuje minister nadzorujący po zasięgnięciu opinii dyrektora, a w przypadku zastępcy do spraw naukowych – także opinii rady naukowej. Rada Główna pozytywnie opiniuje tę zmianę, jednocześnie proponując, by procedura była jednolita dla wszystkich zastępców, to jest by art. 27 ust. 1 nadać brzmienie:

”1. Zastępców dyrektora na wniosek dyrektora powołuje i odwołuje minister nadzorujący po zasięgnięciu opinii rady naukowej”

6. Proponowana zmiana brzmienia **art. 29 ust. 2** ustawy dotyczącego zadań rady naukowej polega m.in. na wprowadzeniu w pkt 6 ustalania przez radę perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej, w miejsce dotychczasowego zatwierdzania perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej.

Rada Główna wskazuje na potrzebę doprecyzowania i uspoźnienia kompetencji rady naukowej i dyrektora w tym zakresie, poprzez przyjęcie, za art. 24 ust. 1 pkt 1

obowiązującej obecnie ustawy, że to dyrektor ustala, po zasięgnięciu opinii rady naukowej: plan działalności instytutu, perspektywiczne plany tematyczne badań naukowych i prac rozwojowych, co oznacza, że rada naukowa je opiniuje. Rada proponuje, aby art. 29 ust. 2 pkt 6 nadać brzmienie

*„6) **opiniowanie** perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej;”.*

7. Rada pozytywnie opiniuje wprowadzenie przepisu **art. 31 ust. 1a** wskazującego okres pełnienia funkcji przewodniczącego rady naukowej instytutu badawczego i ograniczenia go do dwóch pełnych kadencji.

Rada zgłasza przy tym postulat, by przewodniczącym rady naukowej mogła być osoba posiadająca co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego. Wynika to z zadań rady naukowej, która m.in. opiniuje awanse naukowe i plany naukowe, a w niektórych instytutach prowadzi postępowania o nadanie stopnia naukowego, zatem przewodniczący rady naukowej powinien być osobą z dorobkiem naukowym, która zna procedury awansowe i instytucje organizujące naukę.

Rada Główna stoi także na stanowisku, że przewodniczący rady naukowej winien być powoływany spośród członków rady, również tych, którzy są pracownikami instytutu. Kierowanie radą naukową ma charakter honorowy, a jednocześnie wymaga od przewodniczącego zaangażowania w sprawy instytutu i istotnego nakładu czasu.

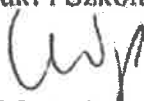
8. W **art. 43 w ust. 7 w pkt 2** uchyla się lit. c. Projekt wprowadza wymóg przeprowadzenia konkursu w przypadku zawarcia nowej umowy o pracę z pracownikiem zatrudnionym dotychczas na czas określony nie krótszy niż 3 lata. Rada zwraca uwagę, że ta zmiana może pogłębić poczucie niestabilności zatrudnienia pracowników naukowych.
9. Wskazane jest doprecyzowanie w **art. 44 w ust. 5 pkt 6** zakresu obowiązków pracowników naukowych instytutu. Słowo „oraz” sugeruje, że trzeba prowadzić także działalność dydaktyczną lub artystyczną, co w przypadku instytutów nie jest normą, dlatego powinien być dopuszczony tryb warunkowy prowadzenia takiej działalności.
10. Zaproponowany termin 3 miesięcy na dostosowanie statutu i regulaminu organizacyjnego do wymogów, o których mowa w art. 6 ust. 2 i 4 oraz art. 30 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w związku z koniecznością opiniowania dokumentów przez organizacje związkowe, jest niewystarczający. Rada proponuje, by wydłużyć go do 6 miesięcy.
11. Rada proponuje wprowadzenie przepisu o kadencyjności dyrektora instytutu badawczego i czasie trwania kadencji. Dyrektor instytutu Sieci Badawczej Łukasiewicz powoływany jest na okres 5 lat, co zapisane jest w art. 21 ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz.

Również kadencja rektora szkoły wyższej jest określona i trwa 4 lata, co zostało zapisane w art. 26 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Także w ustawie o Polskiej Akademii Nauk w art. 53 wprowadzono 4-letnią kadencję dyrektora instytutu PAN.

12. Rada proponuje także, by do ustawy o instytutach badawczych wprowadzić przepis gwarantujący wysokość minimalnego wynagrodzenia zasadniczego dla pracowników naukowych. Takie regulacje istnieją w art. 137 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w art. 91a ustawy o Polskiej Akademii Nauk i w art. 128 ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz. Brak odpowiedniego przepisu w ustawie o instytutach badawczych odczuwany jest przez pracowników tych instytucji jako dyskryminujący ze względu na poziom wynagrodzenia.

Uchwałę otrzymuje Minister Edukacji i Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys